

Лікарські рослини в терапії запальних захворювань шлунку

Зубченко Т. Н., Вітко А. М., Хамрокулова Ш. Б.

Національний фармацевтичний університет

Кафедра аптечної технології ліків

(м. Харків, Україна)

zubchenkotamara7@gmail.com

За прогнозами експертів ВООЗ, у другій половині ХХІ століття патологія системи травлення нарівні з серцево-судинною патологією в структурі захворюваності населення буде займати одну з провідних позицій. Вже на сьогоднішній день в Україні захворювання шлунково-кишкового тракту за своєю поширеністю займають третє місце (9,3 %), а по загальній захворюваності – сьоме (4,2 %). Захворювання шлунково-кишкового тракту (ШКТ) нерідко супроводжуються рецидивами та ускладненнями, призводять до втрати працездатності, порушують самопочуття і значно знижують якість життя пацієнтів. Тому оптимізація лікування даної групи захворювань – актуальне завдання сучасної медицини.

В даний час при захворюваннях ШКТ в якості лікарських засобів все ширше використовуються лікарські рослини. Це пов'язано з тим, що фітотерапія добре переноситься пацієнтами, практично не даючи небажаних ефектів. Трави добре поєднуються, їх можна використовувати одночасно з будь-якими іншими методами лікування, які має сучасна медицина, що дозволяє набагато ефективніше і швидше домогтися одужання.

Провідне значення при лікуванні запальних захворювань ШКТ має ЛРС, що містить дубильні речовини. Дана група біологічно активних речовин (БАС) має в'язучу, антимікробну, протизапальну дію. При ерозивному процесі в шлунку і 12-палої кишки рекомендуються збори з регенеруючими лікарськими рослинами (ранозагоювальними, репаративними): алое, звіробій, календула, кропива, насіння льону, подорожник, ромашка, деревій, шипшина, обліпиха, сухоцвіт, солодка, софора, чебрець, калган, іван-чай та ін.

Для зменшення активності соляної кислоти і пепсину широко використовують антоцидні засоби на основі відвару кропиви в молоці, відвару кропиви з медом, насіння кропу, буквиці, звіробою, золототисячнику, календули та ін. Окрім того кропива нормалізує рівень кислотності і зміцнює імунітет.

Спазмолітичну дію мають: корінь лепехи, бруньки берези, суцвіття цмину, кореневище з корінням валеріани, трава звіробою, календула, кропива, м'ята перцева, підбіл, кульбаба-корінь, лист подорожника, ромашка, солодка, фенхель, деревій, чистотіл, шавлія та ін.

Нашу увагу, для терапії запальних захворювань шлунку, привернули корінь солодки, листя кропиви та коріння кульбаби лікарської. Механізм противиразкової дії коренів солодки голої полягає в тому, що гліциризинова кислота бере участь в утворенні захисного шару за рахунок підвищення стійкості до дії соляної кислоти, підвищуючи в'язкість слизу, що покриває слизову шлунку. Спостерігається стимуляція ділення і диференціювання клітин епітелію, пригнічення переходу пепсиногену в пепсин, пригнічення синтезу тромбоксану і руйнування простагландинів. Також в терапію даної нозології вносять свій внесок і інші тритерпенові сапоніни, а також флавоноїди солодки. Кульбаба лікарська в народній медицині широко використовується для отримання препаратів, що збуджують апетит і тим самим поліпшують травлення і харчування. Це обумовлено присутністю в їх складі гірких речовин, представлених сесквітерпеноїдами, тритерпеноїдами і їх глікозидами. Коріння кульбаби покращує вироблення кислоти, добре діє на пацієнтів, у яких також діагностовано цукровий діабет. Вважаємо, що створення лікарських засобів на основі композицій ЛРС коренів солодки, листя кропиви, коренів кульбаби для терапії ШКТ є перспективним.